

Vereniging Innovatie Cluster Drachten

[REDACTED]
Oliemolenstraat 5
9203 ZN DRACHTEN

En overige projectpartners:

Stork B.V.
Stichting Astron
Binder3d B.V.
Demcon industrial systems Groningen B.V.
Vereniging Industrieel 3D Printcluster
Landes High End Machining B.V.
Stichting NHL Stenden Hogeschool
Stichting NLR
Norma Drachten B.V.
Philips N.V.
Ventura Systems B.V.
Variass Group B.V.
Qsil Nederland B.V.
Rijksuniversiteit Groningen

Ons kenmerk:

UP-21-00408

Datum:

16 juni 2021

Onderwerp:

Beschikking subsidieverlening voor project '3D Print Kompas' met projectnummer OPSNN0338

Geachte [REDACTED]

Op 27 juli 2020 heeft u namens de projectpartners een volledige aanvraag ingediend voor het Operationeel Programma Noord-Nederland 2014-2020 op grond van de Uitvoeringsregeling OP EFRO: versterking innovatie-ecosysteem 2019 (Uitvoeringsregeling), ook bekend als Open Innovatie Call 2019.

Besluit

Op 26 november 2020 heeft de Deskundigencommissie geadviseerd om uw aanvraag toe te kennen omdat het project voldoende bijdraagt aan de doelstellingen van de Uitvoeringsregeling. In bijlage 1 vindt u het advies. Het subsidieplafond van de Uitvoeringsregeling is niet bereikt. Wij hebben besloten het advies van de Deskundigencommissie over te nemen en aan Vereniging Innovatie Cluster Drachten en de projectpartners Stork B.V., Stichting Astron, Binder3d B.V., Demcon industrial systems Groningen B.V., Vereniging Industrieel 3D Printcluster, Landes High End Machining B.V., Stichting NHL Stenden Hogeschool, Stichting NLR, Norma Drachten B.V., Philips N.V., Ventura Systems B.V., Variass Group B.V., Qsil Nederland B.V. en Rijksuniversiteit Groningen voor uw project '3D Print Kompas' eenmalig een subsidie te verlenen op grond van de Uitvoeringsregeling van maximaal **€ 2.108.880,05**.

Projectperiode

U heeft aangegeven dat het project zal starten op **1 oktober 2020** en dat de einddatum van uw project **30 juni 2023** is. Op de einddatum dient uw project fysiek voltooid te zijn en/of alle projectactiviteiten moeten volledig zijn uitgevoerd.

Doelstelling en activiteiten

In dit project werkt een cluster van verschillende noordelijke bedrijven en kennisinstellingen samen aan het ontwikkelen, delen en verspreiden van kennis op het gebied van 3D-printen en 3D-elektronica en worden noordelijke mkb-bedrijven ondersteund in het verhogen van het kennisniveau van deze technologieën. Onderdeel is ook dat er een Virtual Shared Facility ontstaat. Partijen zullen middels deze Virtual Shared Facility gebruik kunnen maken van elkaars faciliteiten en infrastructuur voor de technieken 3D-metaalprinten, 3D-kunststof/composietprinten, 3D-glasprinten, en 3D-elektronica. Deze Virtual Shared Facility zal bereikbaar zijn voor het mkb en onderwijsinstellingen. Gecombineerd met gezamenlijke kennisontwikkeling over deze 3D-maaktechnologieën, kennisdeling en het realiseren van toepassingen zal de snelheid waarmee deze technologieën worden omarmd aanzienlijk worden verhoogd. Om de samenwerking blijvend te maken is er de intentie om een community te creëren voor de regio Noord-Nederland, waarmee een noordelijk ecosysteem ontstaat.

De doelstelling van het project is om het kennisniveau van 3D-printen en 3D-elektronica binnen Noord-Nederland naar een hoger plan te tillen en om innovatieve toepassingen te creëren.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in onderstaande werkpakketten:

WP1: Ontwikkelen

WP2: Delen

WP3: Verspreiden

WP4: Vergroten community

WP5: Projectmanagement

Wijzigingen

U dient het project uit te voeren overeenkomstig de ingediende aanvraag. Wanneer dat niet het geval is, dan kan het SNN deze verleningsbeschikking intrekken. Wijzigingen moeten vooraf schriftelijk worden gemeld en dienen te worden goedgekeurd door het SNN. Projecten gesubsidieerd op grond van deze Uitvoeringsregeling kunnen alleen in zeer uitzonderlijke gevallen worden gewijzigd.

Staatssteun

Op basis van het projectplan en de door u aangeleverde staatssteunanalyse van The Funding Company zijn wij tot het oordeel gekomen dat verstrekking van subsidie aan het project deels leidt tot staatssteun in de zin van artikel 107, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De subsidie kan echter wel als geoorloofde staatssteun worden verleend op grond van de Verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU 2014 L187), zijnde de Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV).

Niet-economische activiteiten

De volgende activiteiten betreffen niet-economische activiteiten. De subsidie hiervoor betreft geen staatssteun en kan daarom geoorloofd worden verstrekt:

- Werkpakket 2.2b: Creëren van een opleiding
- Werkpakket 3.1: Promoten

Artikel 25 AGVV: Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (industriële onderzoek)

De subsidie voor werkpakket 1.4 (Glasprinten) wordt verleend op grond van artikel 25 lid 2 sub b “steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten” van de AGVV. Binnen dit werkpakket werken de projectpartners QSIL en Demcon aan het ontwikkelen van nieuwe kennis op het gebied van glasprinten. De activiteiten bevinden zich op een laag TRL-niveau waarbij sprake is van industrieel onderzoek.

Artikel 25 AGVV: Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (experimentele ontwikkeling)

De subsidie voor werkpakketten 1.1 (Metaalprinten), 1.2 (Kunststof- en composietprinten), 1.3 (3D-elektronica), 1.5 (Ontwerpmethodieken), 2.1 (Virtuele Shared Facility), en 2.2a (Kennisdeling) wordt verleend op grond van artikel 25 lid 2 sub c “steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten” van de AGVV. Binnen deze werkpakketten wordt door de overige projectpartners samengewerkt aan kennisontwikkeling op verschillende onderwerpen, waarbij overwegend sprake is van experimentele ontwikkeling. Om praktische redenen is op uw verzoek hiervoor geen nadere uitsplitsing gemaakt naar mogelijke onderdelen die industrieel onderzoek betreffen en wordt alles verleend onder experimentele ontwikkeling.

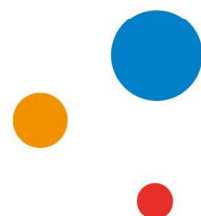
Artikel 25 AGVV: Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (haalbaarheidsstudies)

De subsidie voor werkpakket 3.2 wordt verleend op grond van artikel 25 lid 2 sub d “steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten” van de AGVV. Binnen dit werkpakket worden door de projectpartners Innovatiecluster Drachten, Binder 3D B.V., NLR en Industrieel Print Cluster haalbaarheidsstudies uitgevoerd in samenwerking met noordelijke mkb-ondernemingen, gericht op het verspreiden van kennis over 3D-printtechnologieën. U heeft aangegeven dat het uitgangspunt is dat deze trajecten haalbaarheidsstudies betreffen, waarbij het in uitzonderingsituaties mogelijk is dat een specifiek traject niet binnen deze definitie past. In dergelijke gevallen is sprake van experimentele ontwikkeling, waarvoor ook steun kan worden verleend onder artikel 25 van de AGVV.

Artikel 27 AGVV: Steun voor innovatieclusters

De subsidie voor de werkpakketten 4 (Vergroten community) en 5 (Projectmanagement) wordt verleend op grond van artikel 27 “Steun voor innovatieclusters” van de AGVV. Het 3D-printkompas kan worden aangemerkt als innovatiecluster, waarbij deze werkpakketten zijn gericht op het beheer van het innovatiecluster en het vergroten daarvan (de marketing van het cluster). Vereniging Innovatiecluster Drachten (ICD) treedt hierbij op als de rechtspersoon die het innovatiecluster opereert, ofwel de clusterorganisatie. Voor deze activiteiten bedraagt de maximale steun 50% (exploitatiesteun artikel 27 lid 8) van de in aanmerking komende kosten.

Op basis van de hiervoor beschreven staatssteunuitwerking kent uw project een combinatie van verschillende steunkaders (artikelen 25 en 27 van de AGVV) en niet-economische activiteiten. Hierdoor zijn per activiteit (subwerkpakket), projectpartner en samenwerkingsvorm verschillende maximale steunpercentages van toepassing.

In bijlage 2 vindt u de verdeling per (sub)werkpakket en per projectpartner met de maximale steunpercentages. Per projectpartner kan niet meer subsidie worden gegeven dan in de tabel is aangegeven. Op projectniveau is er voldoende steunruimte om de totale gevraagde steun van € 2.636.100,06 te kunnen verlenen aan uw project. Dit bestaat uit € 2.108.880,05 SNN-subsidie (EFRO + Rijkscofinanciering) en € 527.220,01 provinciale cofinanciering.

Bij vaststelling van de subsidie wordt per activiteit en per partner beoordeeld of is voldaan aan de staatssteunregels. Als er bij de uitvoering van uw project wijzigingen zijn ten opzichte van de begroting dan kan dat invloed hebben op de maximale steun die op grond van de AGVV mogelijk is.

Overeenkomstig Europese regelgeving kunnen wij naar aanleiding van deze subsidieverlening de namen en toegekende subsidiebedragen per melden aan de Europese Commissie en publiceren in een openbaar register.

Projectindicatoren

Voor uw project gelden de volgende doelstellingswaarden voor de van toepassing zijnde output-indicatoren:

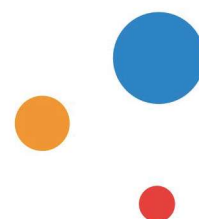
Indicatoren	Omschrijving	Doelwaarde
CO01	Aantal ondernemingen dat steun ontvangt	11
CO02	Aantal ondernemingen dat subsidie ontvangt	11
CO06	De private bijdrage in de totale kosten van subsidieprojecten	
CO26	Aantal ondernemingen dat samenwerkt met onderzoeksinstellingen	25
CO27	De private bijdrage in de totale kosten van innovatie- of onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten	
PS01	Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven uit verschillende sectoren (cross-overs)	1
PS03	Aantal deelnemende MKB bedrijven in innovatietrajecten	6

Begroting

De volgende door u begrote kosten komen in aanmerking voor subsidie. Indien deze kosten wijzigen dan kan dat tot gevolg hebben dat de verleningsbeschikking wordt ingetrokken.

Kostensoort	Subsidiabel bedrag
Loonkosten brutoloon + vaste opslagen werkgeverslasten en overhead (32%+ 15%)	€ 1.891.354,26
Loonkosten IKS (integrale kostensystematiek)	€ 1.402.154,90
Kosten derden	€ 1.978.690,96
Totaal subsidiabele projectkosten	€ 5.272.200,12

Voor het opstellen van de bovenstaande kostenbegroting hebben wij gebruik gemaakt van de definitieve versie van de begroting die u per mail van 1 juni 2021 aan ons hebt gestuurd. De kosten die u in deze versie van de begroting heeft opgenomen zijn als subsidiabel aangemerkt.

In algemene zin dient u rekening te houden met een eventuele verwachte restwaarde. Als er sprake is van een restwaarde dan dient dit te blijken uit de boekhouding. Een restwaarde kan consequenties hebben voor de hoogte van de subsidie. Wij wijzen u er ook op dat op kosten die worden geactiveerd consistent moeten worden afgeschreven.

De uitgangspunten van de begroting in deze beschikking, waarin met bovenstaande rekening is gehouden op basis van de beschikbare informatie uit de aanvraagfase, zullen tijdens de uitvoering van het project door het SNN getoetst worden. Wijzigingen hierin of nieuwe informatie hierover kunnen leiden tot lagere subsidiabele kosten.

Financiering

Op basis van de subsidiabel gestelde totale kosten in uw project, komt de maximale subsidie die aan uw project wordt toegekend uit op € 5.272.200,12 x 40% = € 2.108.880,05 (EFRO + Rijkscofinanciering).

De volgende financiering is van toepassing op uw project:

Financier	Bedrag
Eigen bijdrage projectpartners	€ ██████████
Sponsorbijdragen deelnemende mkb-bedrijven aan werkpakket 3	€ ██████████
Provincie Drenthe, Fryslân, Groningen *	€ 527.220,01
Rijkscofinanciering	€ 1.054.440,02
EFRO	€ 1.054.440,03
Totaal	€ 5.272.200,12

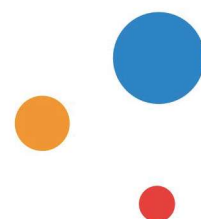
* Dit betreft de gevraagde cofinanciering aan de drie provincies. U heeft aangegeven dat de projectpartners gezamenlijk garant staan voor het verschil indien het gevraagde bedrag niet het volledig wordt verstrekt door de provincies.

Wij benadrukken dat de vaststelling van de subsidie wordt berekend op basis van de werkelijke totale subsidiabele kosten van uw project en dat een wijziging in de financiering niet per definitie gevolgen hoeft te hebben voor de hoogte van uw subsidie. Bij een wijziging in de financiering is het vooral belangrijk dat de financiering van uw project nog steeds is zeker gesteld.

Uitgavenplanning

De uitgavenplanning van de totale subsidiabele projectkosten van uw project is als volgt:

Jaar	Bedrag
2020	€ 263.610,01
2021	€ 1.581.660,03
2022	€ 2.636.100,06
2023	€ 790.830,02
Totaal	€ 5.272.200,12

Verplichtingen

Aan deze subsidieverlening zijn verplichtingen verbonden. Deze zijn vastgelegd in de Europese verordeningen (zoals vermeld in de Uitvoeringsregeling), de Uitvoeringswet EFRO, de Regeling Europese EZK- en LNV-subsidies, de Uitvoeringsregeling en de Algemene wet bestuursrecht. Deze regelingen vindt u op www.snn.nl/OP-EFRO.

Voortgangsrapportages

Tijdens de projectperiode moet u elk jaar op **uiterlijk 1 december** een inhoudelijke en financiële voortgangsrapportage indienen over alle kosten die **vóór 1 november** in de voorafgaande periode van 12 maanden gemaakt en betaald zijn. Daarnaast heeft u jaarlijks de mogelijkheid om zelf één extra voortgangsrapportage in te dienen, in afstemming met het SNN. Uw voortgangsrapportages dient u in via het digitale EFRO-webportal. De handleiding hiervoor vindt u op www.snn.nl/OP-EFRO.

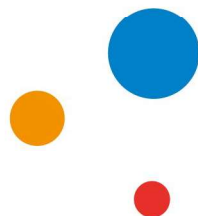
Bevoorschotting

Voor uw project kunt u tussentijds voorschotten ontvangen, waarbij de onderstaande voorwaarden gelden:

- Als met de uitvoering van het project is gestart en er geen obstakels zijn ten aanzien van de uitvoering van het project dan kan een voorschot worden verstrekt van 20% van de maximaal verleende subsidie.
- Daarnaast kan een voorschot worden verstrekt als voorafgaand aan of tegelijk met het verzoek tot voorschot de voortgangsrapportage is ingediend, voor zover voldaan is aan de voorwaarden en regelgeving. Dit voorschot wordt evenredig bepaald op basis van de gemaakte en betaalde kosten waarop de voortgangsrapportage betrekking heeft. Om de hoogte van het voorschot te berekenen wordt dit bedrag vermenigvuldigd met 40%, zijnde het verleende subsidiepercentage.
- De voorschotten samen bedragen maximaal 80% van de maximaal verleende subsidie. Als de voorschotten alleen zien op gemaakte en betaalde kosten, zoals hierboven bedoeld, dan kan tot maximaal 100% van de maximaal verleende subsidie aan voorschot worden verleend.
- In afwijking van het hierboven genoemde kan een voorschot tot een maximum van 100% van de maximaal verleende subsidie worden verstrekt, indien:
  - het zeer aannemelijk is dat het project conform de subsidievoorwaarden op afzienbare termijn kan worden afgerond,
  - het aannemelijk is dat de kosten die nog gemaakt worden subsidiabel gesteld zullen worden, en
  - het niet toekennen van het voorschot onredelijke gevolgen voor de cash flow van uw organisatie heeft.
- Betalingen worden verricht aan penvoerder Vereniging Innovatie Cluster Drachten. Deze dient zorg te dragen voor het doorbetalen van de subsidie aan de projectpartners.
- Terugvordering van betaalde voorschotten is mogelijk als blijkt dat eerder voorlopig subsidiabel gestelde kosten alsnog niet voldoen aan de subsidiabiliteitseisen.

Verantwoordelijkheid penvoerder en projectpartners

Iedere projectpartner is verantwoordelijk voor de begrote activiteiten en kosten waarop deze beschikking is gebaseerd. Vereniging Innovatie Cluster Drachten dient als penvoerder namens de projectpartners in het project de voortgangsrapportage in op basis van de activiteiten en kosten die door de projectpartners zijn gemaakt. Projectpartners zijn

individueel aansprakelijk voor de door hen gerapporteerde kosten. In de vaststellingsbeschikking wordt de subsidie feitelijk vastgesteld.

Subsidievaststelling

Uiterlijk binnen 13 weken na de einddatum moet u een aanvraag tot vaststelling van de subsidie indienen via het digitale EFRO-webportal. De handleiding hiervoor vindt u op www.snn.nl/OP-EFRO.

Wij wijzen u erop dat wanneer de gerealiseerde subsidiabele kosten lager zijn dan begroot, de subsidie lager kan worden vastgesteld, zoals aangegeven in de Uitvoeringsregeling.

Aanbesteding

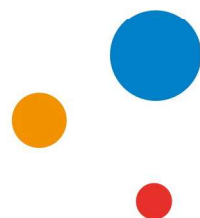
Aanbestedende diensten zijn verplicht zich te houden aan de aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten volgens de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit. Als u een aanbestedende dienst bent en u zich niet aan deze regels heeft gehouden dan zal dat gevolgen hebben voor uw subsidie.

Voorlichtings- en publiciteitsactiviteiten

Voorlichtings- en publiciteitsactiviteiten die u uitvoert om de Europese bijdrage die het project ontvangt kenbaar te maken, moeten worden uitgevoerd volgens de communicatievereisten van de Europese Unie. Een nadere toelichting hierop vindt u in het 'Handboek EFRO 2014-2020' onder de paragraaf 'Promotie en publiciteit' en vindt u op www.snn.nl/OP-EFRO. Daarnaast moet het logo van het SNN en het logo van het Ministerie van EZK worden toegevoegd in alle communicatie-uitingen.

Specifieke verplichtingen

1. Op grond van de Uitvoeringsregeling dient u een door alle partijen getekende samenwerkingsovereenkomst aan het SNN te verstrekken. U dient deze **uiterlijk vóór het indienen van de eerste voortgangsrapportage** te verstrekken;
2. U dient **uiterlijk vóór het indienen van de eerste voortgangsrapportage** per projectpartner een beschrijving van de administratieve organisatie ten aanzien van het project aan te leveren;
3. Aanvullend op de in deze verleningsbeschikking opgenomen verplichtingen wordt er een uitvoeringsovereenkomst gesloten tussen penvoerder Vereniging Innovatie Cluster Drachten en het Dagelijks bestuur SNN, waarin nadere afspraken worden vastgelegd, onder andere ten aanzien van rapportages en inhoudelijke aandachtspunten;
4. Voor de trajecten/opdrachten die worden uitgevoerd in werkpakket 3.2 is het uitgangspunt dat dit haalbaarheidsstudies betreft conform de definitie en uitgangspunten van de AGVV (artikel 2 lid 87 en artikel 25). U dient per traject te toetsen en vast te leggen of dit daadwerkelijk het geval is, of dat mogelijk sprake is van experimentele ontwikkeling en daarvoor rechtmatige steun kan worden verstrekt op grond van artikel 25 lid 2c van de AGVV. Per uitgevoerd traject dient ook de omvang van de kosten te worden vastgelegd in uw projectadministratie;
5. Na een jaar vindt een go/no-go besluit plaats over de verdere uitvoering van het project. Dit besluit wordt genomen door het Dagelijks bestuur SNN op basis van een advies van de Deskundigencommissie en vindt plaats op basis van een tussentijdse rapportage die u **uiterlijk op 1 juni 2022** dient aan te leveren. Uit de rapportage dient te blijken dat de geschetste doelstellingen en resultaten, zoals beschreven in het projectplan, op koers liggen. Hierbij dient ook specifiek ingegaan te worden op de door de Deskundigencommissie genoemde aandachtspunten, de impact voor het mkb en niet-mkb en op de

resultaten van de vouchers. Ook dient te blijken dat de in deze verleningsbeschikking opgenomen verplichtingen en de in de uitvoeringsovereenkomst vastgestelde nadere afspraken zijn nagekomen;

6. Bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient u een door uw accountant verstrekt rapport van bevindingen bij te voegen. Hierop kan door het SNN een uitzondering worden gemaakt, als bij controle(s) tijdens de projectperiode blijkt dat er sprake is van een ordelijke en controleerbare projectadministratie. Informatie over dit rapport van bevindingen staat in het accountantsprotocol EFRO 2014-2020, dit vindt u op www.snn.nl/OP-EFRO;

Categoriseringstabel

In bijlage 3 vindt u de categoriseringstabel. Deze tabel geeft een indicatie van toe te passen correctiepercentages op de door u gedeclareerde kosten indien bevindingen zijn geconstateerd.

Vragen?

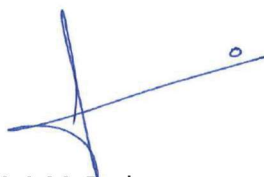
Als u naar aanleiding van deze verleningsbeschikking vragen heeft, dan kunt u terecht bij de behandelaar van uw project [REDACTED]. Zij neemt binnenkort contact met u op voor het inplannen van een startbijeenkomst met alle projectpartners waarin onder andere de verleningsbeschikking en de van toepassing zijnde voorwaarden verder worden toegelicht.

Uw project is bij ons bekend onder projectnummer OPSNN0338. Wij verzoeken u in alle correspondentie naar aanleiding van deze verleningsbeschikking, het kenmerk, de genoemde projectnaam en het projectnummer te vermelden.

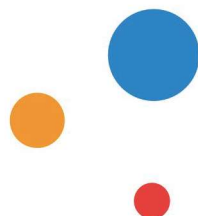
Tot slot wensen wij u veel succes bij de uitvoering van het project!

Hoogachtend,

namens het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en de Minister van Economische Zaken en Klimaat

A.A.M. Brok
Voorzitter

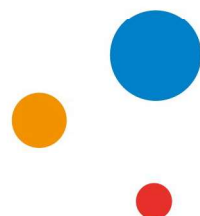

Indien u het niet eens bent met deze beslissing kunt u bezwaar maken. Het bezwaar moet binnen de termijn van zes weken, die begint te lopen na de dag van verzending, door ons zijn ontvangen. Dit bezwaarschrift moet opgestuurd worden naar het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 779, 9700 AT te Groningen.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;**
- b) de dagtekening;**
- c) een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht en het projectnummer;**
- d) de (aankondiging van de) gronden van het bezwaar.**

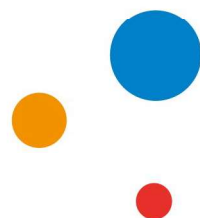

Bijlage 1: Advies van de Deskundigencommissie

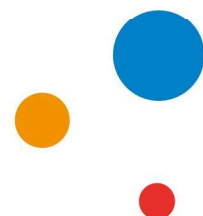
De Deskundigencommissie adviseert het DB SNN de aanvraag '3D Print Kompas' toe te kennen omdat het project voldoende bijdraagt aan de doelstellingen van de Open Innovatie Call. De gevraagde bijdrage is € 2.108.880,05. Daarbij stelt de Deskundigencommissie voor om gedurende de projectperiode (ongeveer een jaar na de start) een go/no go beslissing te nemen.

Op basis van de volgende argumenten is de deskundigencommissie tot dit advies gekomen:

- In het projectplan wordt overtuigend uiteengezet dat 3D-printen en 3D-elektronica in potentie veel kansen voor het Noord-Nederlandse MKB meebrengen. Door gebruik te maken van deze maaktechnologieën ontstaan er disruptieve en ingrijpende nieuwe mogelijkheden en manieren van ontwerpen en produceren bij vele maakbedrijven in diverse toepassingsgebieden. In het projectplan wordt voldoende onderbouwd dat nog veel te leren valt over 3D-metaalprinten, 3D-kunststof/composietprinten, 3D-glasprinten en 3D-elektronica in Noord-Nederland en dat er sprake is van een steile leercurve bij deze technologieën. Dat daartoe kennis ontwikkeld moet worden is evident, echter is het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma niet heel concreet en specifiek. Ditzelfde geldt voor de bijbehorende doelen en resultaten van onderzoek en ontwikkeling en met name van het hele programma, deze zijn niet SMART geformuleerd. Hierdoor is onduidelijk of het bijbehorende significante budget in verhouding staat tot de output.
- Er is sprake van een zeer kundig en sterk consortium met een goede staat van dienst en bewezen trackrecord. In dit project worden verschillende (lopende) initiatieven samengebracht. Hierdoor is enerzijds sprake van een mooie bundeling van kennis en kunde waarop wordt voortgebouwd en waardoor anderzijds het netwerk wordt verdicht en verder wordt verstevigd. Deze samenwerking, de kennisdeling en het aanbieden van faciliteiten is zeer positief. De breedte van technieken en betrokken partijen stelt het project in staat om een grote diversiteit aan vragen te beantwoorden, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat het (inter-) nationaal onderscheidend vermogen van het project als geheel beperkt is.
- De marktanalyse uit het projectplan maakt de grootte van de markt en doelgroepen voldoende aannemelijk, maar deze is vooral kwalitatief beschreven en in beperkte mate onderbouwd met cijfers en lijsten van bedrijven.
- In directe en indirecte zin is en wordt het bedrijfsleven betrokken bij het project door middel van het brede netwerk van de projectpartners. Ook is voldoende aannemelijk gemaakt dat de vragen van het mkb een belangrijke rol spelen in het project. De vouchers zijn tevens een goed middel om dit proces te faciliteren. Leer en werksessies zijn daarbij nuttig, maar vouchers (en andere trajecten bij de proeftuin Binder3D) kunnen echt een verschil maken. Uit het projectplan komt echter nog onvoldoende duidelijk naar voren volgens welke gedegen en systematische aanpak het bedrijfsleven wordt bereikt. En tevens hoe hun vragen worden gearticuleerd en worden verwerkt in het onderdeel kennisontwikkeling. De deskundigencommissie raadt de partners aan hier extra aandacht aan te besteden gezien de huidige Corona-beperkingen met betrekking tot symposia en cursussen (die door de partners worden gezien als een belangrijk instrument om bedrijven te bereiken en te interesseren).
- Door middel van de verschillende werkpakketten wordt aandacht besteed aan de verschillende aspecten rondom 3D-printen en 3D-elektronica, waaronder het aspect van human capital. Ook de koppeling met mbo, hbo en wo is positief. De deskundigencommissie is echter van mening dat een andere balans in de

werkpakketten wellicht kan helpen om het noordelijk mkb nog meer in staat te stellen om de kansen die er liggen te kunnen pakken. Meer aandacht voor een (blijvend) ecosysteem (waarin het mkb wordt bereikt, kan instappen en kan deelnemen met behulp van blijvend actuele faciliteiten) en meer vouchers voor mkb zijn daarbij voorbeelden. De deskundigencommissie raadt de partners eveneens aan om te werken aan een specifiek plan (SMART geformuleerd) rondom het onderzoek, waarbij proces- en productontwikkeling een meer centrale rol spelen. Onder meer om deze redenen stelt de deskundigencommissie voor om op korte termijn (ongeveer na een jaar) een go/no-go beslissing op te nemen. In de bijbehorende rapportage dient tevens aandacht te zijn voor de impact voor het mkb en niet-mkb en voor de resultaten van de vouchers (verkenningen en product- en procesontwikkelingen).

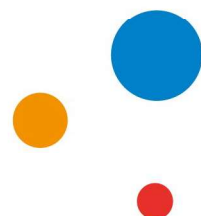
Bijlage 2: Staatssteuntabel

In artikel 25 en artikel 27 van de AGVV zijn maximale staatssteunpercentages opgenomen voor verschillende typen activiteiten. Omdat de steun op grond van artikel 25 en artikel 27 van de AGVV geoorloofd wordt verstrekt zijn deze percentages van belang voor uw project. Op basis van uw aanvraag hebben wij hetgeen u heeft aangegeven uitgewerkt in een tabel om aan te geven welke maximale steunpercentages per projectpartner en per activiteit van toepassing zijn. Per projectpartner kan niet meer steun gegeven worden dan in de tabel hieronder is aangegeven.

Bij de vaststelling van de subsidie zal op basis van de gerealiseerde kosten per type activiteit en per projectpartner deze tabel nogmaals worden ingevuld om te bepalen of er op totaalniveau van uw project voldoende steunruimte is in relatie tot het verleende subsidiepercentage van 50% (inclusief provinciale bijdrage). Indien dit niet het geval is dan zal de subsidie worden afgetopt tot de maximale steun die op grond van de AGVV mogelijk is.

ICD			Type organisatie:	kleine onderneming
Werkpakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 79.500,00	60%	€ 47.700,00
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 79.500,00	60%	€ 47.700,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 100.000,00	60%	€ 60.000,00
3.2	AGVV art.25 haalbaarheidsstudies	€ 483.646,18	60%	€ 290.187,71
4	AGVV art.27 Innovatiecluster	€ 92.280,00	50%	€ 46.140,00
5	AGVV art.27 Innovatiecluster	€ 498.810,40	50%	€ 249.405,20
		Totale kosten: € 1.333.736,58	Totale steunruimte: €	741.132,91
			Maximale steunpercentage totaal:	55,6%

Stork			Type organisatie:	grote onderneming
Werkpakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 149.680,00	40%	€ 59.872,00
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 68.840,00	40%	€ 27.536,00
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 59.880,00	40%	€ 23.952,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 14.025,00	40%	€ 5.610,00
3.1	niet-economisch	€ 14.025,00	100%	€ 14.025,00
		Totale kosten: € 306.450,00	Totale steunruimte: €	130.995,00
			Maximale steunpercentage totaal:	42,7%

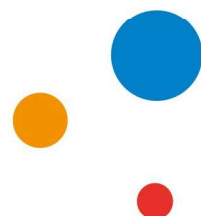

NTS Norma			Type organisatie:	grote onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 10.000,00	40%	€ 4.000,00
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 39.600,00	40%	€ 15.840,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 4.500,00	40%	€ 1.800,00
3.1	niet-economisch	€ 4.500,00	100%	€ 4.500,00
Totale kosten:		€ 58.600,00	Totale steunruimte:	€ 26.140,00
			Maximale steunpercentage totaal:	44,6%

Philips			Type organisatie:	grote onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 308.520,87	40%	€ 123.408,35
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 226.260,44	40%	€ 90.504,18
1.3	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 347.640,65	40%	€ 139.056,26
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 164.760,44	40%	€ 65.904,18
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 34.314,00	40%	€ 13.725,60
3.1	niet-economisch	€ 34.314,00	100%	€ 34.314,00
Totale kosten:		€ 1.115.810,40	Totale steunruimte:	€ 466.912,56
			Maximale steunpercentage totaal:	41,8%

Ventura			Type organisatie:	middelgrote onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 31.500,00	50%	€ 15.750,00
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 15.250,00	50%	€ 7.625,00
Totale kosten:		€ 46.750,00	Totale steunruimte:	€ 23.375,00
			Maximale steunpercentage totaal:	50,0%

Variass			Type organisatie:	middelgrote onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.3	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 45.371,50	50%	€ 22.685,75
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 9.810,00	50%	€ 4.905,00
Totale kosten:		€ 55.181,50	Totale steunruimte:	€ 27.590,75
			Maximale steunpercentage totaal:	50,0%

Binder 3D			Type organisatie:	kleine onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 135.504,32	60%	€ 81.302,59
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 35.000,00	60%	€ 21.000,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 21.857,76	60%	€ 13.114,66
3.2	AGVV art.25 haalbaarheidsstudies	€ 118.073,28	60%	€ 70.843,97
Totale kosten:		€ 310.435,36	Totale steunruimte:	€ 186.261,22
			Maximale steunpercentage totaal:	60,0%

NLR			Type organisatie:	kennisinstelling
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 376.147,66	100%	€ 376.147,66
2.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 16.532,04	100%	€ 16.532,04
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 51.803,06	100%	€ 51.803,06
2.2b	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 19.288,42	100%	€ 19.288,42
3.2	AGVV art.25 haalbaarheidsstudies	€ 16.228,82	100%	€ 16.228,82
Totale kosten:		€ 480.000,00	Totale steunruimte:	€ 480.000,00
			Maximale steunpercentage totaal:	100,0%

Landes			Type organisatie:	middelgrote onderneming
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 26.120,00	50%	€ 13.060,00
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 10.560,00	50%	€ 5.280,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 15.840,00	50%	€ 7.920,00
Totale kosten:		€ 52.520,00	Totale steunruimte:	€ 26.260,00
			Maximale steunpercentage totaal:	50,0%

ASTRON			Type organisatie:	kennisinstelling
Werk-pakket	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 8.248,65	100%	€ 8.248,65
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 14.248,65	100%	€ 14.248,65
1.3	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 418.085,00	100%	€ 418.085,00
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 21.652,70	100%	€ 21.652,70
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 21.360,00	100%	€ 21.360,00
3.1	niet-economisch	€ 9.900,00	100%	€ 9.900,00
Totale kosten:		€ 493.495,00	Totale steunruimte:	€ 493.495,00
			Maximale steunpercentage totaal:	100,0%

Industrieel Print Cluster			Type organisatie:	kleine onderneming
Werk-	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale	Maximale
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 2.808,00	60%	€ 1.684,80
3.2	AGVV art.25 haalbaarheidsstudies	€ 12.933,00	60%	€ 7.759,80
Totale kosten:		€ 15.741,00	Totale steunruimte:	€ 9.444,60
			Maximale steunpercentage totaal:	60,0%

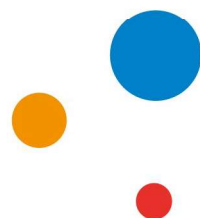
NHL Stenden			Type organisatie:	kennisinstelling
Werk-	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.2	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 20.949,50	100%	€ 20.949,50
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 20.949,50	100%	€ 20.949,50
3.1	niet-economisch	€ 13.308,00	100%	€ 13.308,00
Totale kosten:		€ 55.207,00	Totale steunruimte:	€ 55.207,00
			Maximale steunpercentage totaal:	100,0%

QSIL			Type organisatie:	grote onderneming
Werk-	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.4	AGVV art.25 industrieel onderzoek	€ 256.952,22	50%	€ 128.476,11
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 9.597,78	40%	€ 3.839,11
2.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 4.400,00	40%	€ 1.760,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 10.000,00	40%	€ 4.000,00
3.1	niet-economisch	€ 9.600,00	100%	€ 9.600,00
Totale kosten:		€ 290.550,00	Totale steunruimte:	€ 147.675,22
			Maximale steunpercentage totaal:	50,8%

Demcon			Type organisatie:	grote onderneming
Werk-	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.4	AGVV art.25 industrieel onderzoek	€ 70.430,92	50%	€ 35.215,46
1.5	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 11.219,08	40%	€ 4.487,63
2.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 2.100,00	40%	€ 840,00
2.2a	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 7.500,00	40%	€ 3.000,00
3.1	niet-economisch	€ 9.600,00	100%	€ 9.600,00
Totale kosten:		€ 100.850,00	Totale steunruimte:	€ 53.143,09
			Maximale steunpercentage totaal:	52,7%

RUG			Type organisatie:	grote onderneming
Werk-	Staatssteun categorie	Begrote kosten	Maximale steunpercentage	Maximale overheidssteun
1.1	AGVV art.25 experimentele ontwikkeling	€ 556.873,28	100%	€ 556.873,28
Totale kosten:		€ 556.873,28	Totale steunruimte:	€ 556.873,28
			Maximale steunpercentage totaal:	100,0%

Totale projectkosten:	€ 5.272.200,12
Totale steunruimte project:	€ 3.424.505,63
Maximale steunpercentage:	64,95%

Bijlage 3: Categoriëringstabel

Categoriëring van bevindingen EFRO programma's 2014-2020 inclusief correctiepercentages

Inleiding en toelichting

Voor de programmaperiode 2014-2020 is als onderdeel van het beheer- en controlesysteem een uniforme registratie en codering van bevindingen noodzakelijk. Een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot een tijdige signalering van systematische tekortkomingen en tijdig te kunnen anticiperen.

De tabel is mede tot stand gekomen op basis van de richtsnoer van de Europese Commissie inzake correcties bij aanbestedingen [C(2013) 9527 van 19 december 2013]. Waar nodig is deze aangepast en aangevuld op basis van nationale standpunten en inzichten uit jurisprudentie.

Algemene disclaimer:

- In beginsel zullen bij geconstateerde gebreken de aangegeven kortingen worden toegepast. In bijzondere gevallen kan evenwel gebruik worden gemaakt van de inherente afwijkingmogelijkheid zoals aangegeven in artikel 4:84 Algemene wet bestuursrecht.
- Ingeval een tekortkoming c.q. geconstateerd gebrek zich slechts ten dele voordoet, is wel desbetreffende codering van toepassing maar zal de aangegeven korting naar rato worden toegepast. Dit geldt niet voor de tekortkomingen i.h.k.v. aanbestedingen (codes 3-B1 t/m 3-B24). Bij die tekortkomingen gelden altijd de genoemde kortingen.
- Ingeval er ten aanzien van bepaalde uitgaven van een project meerdere bevindingen zijn geconstateerd, wordt enkel de hoogste van de desbetreffende kortingen toegepast¹. Voor dezelfde fout kan niet tweemaal een correctie worden toegepast.
- De ingangsdatum van deze versie is 1 september 2019, dat wil zeggen dat deze tabel van toepassing is op de tekortkomingen die sinds die datum worden/zijn ontdekt.

Hoofdindeeling:

- A. Het project / de financiering is niet conform Europese regels, alle A bevindingen zijn niet herleidbaar naar specifieke facturen/uitgavenposten binnen een project, maar hebben betrekking op het gehele project.
- B. De uitgaven zijn (mogelijk deels) niet conform Europese en nationale aanbestedingsregels.
- C. De uitgaven zijn niet conform Europese subsidiabiliteitsregels.
- D. De uitgaven zijn niet conform nationale regels.
- E. De uitgaven zijn niet conform de regels vanuit de specifieke OP's/beleidsregels/uitvoeringsregelingen/beschikkingen.

De opsomming van de bevindingen is niet limitatief. Op grond van voortschrijdend inzicht bij eerste- en tweedelijns controles in de programmaperiode kan uitbreiding nodig blijken. Omwille van het belang van alle partijen om met name systematische tekortkomingen tijdig en specifiek te kunnen detecteren is niet gekozen voor een te grote indikking of bundeling, hierdoor zou dit doel worden voorbij geschoten.

---

¹ Dit geldt niet voor kortingen die het gehele project betreffen. Maar enkel en alleen voor kortingen inzake bepaalde uitgaven van een project.

Rubr.	Code	Omschrijvingen	Correctiepercentage of bedrag	Bron
A		Het project / de financiering is niet conform Europese regels		
(*)	3-A1	Er is sprake van ongeoorloofde staatsteun.	100% van de projectkosten in het project waarop de ongeoorloofde steun betrekking heeft ² .	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie artikel 107
(*)	3-A2	De gehele of gedeeltelijke projectadministratie ontbreekt waardoor er geen controlespoor is.	100% van de projectkosten t.a.v. het gedeelte dat ontbreekt.	Verordening 1303/2013, artikel 72, onder g
	3-A3	De milieueisen zijn niet nageleefd.	0% tot 100% ³ .	Verordening 1303/2013 artikel 8; specifiek zijn relevant: 85/377/EEC; 90/313/EEC; 79/409/EEC; 2000;60/EC; 2006/2/EC; 1999/31/EC en 2000/76/EC
(*)	3-A4	Er is voor dezelfde kosten in het project al een bijdrage verleend uit een ander Europees fonds of uit een ander operationeel programma binnen het hetzelfde fonds.	100% van de kosten waarover al een bijdrage is verleend.	Verordening 1303/2013, artikel 65, lid 11
	3-A5	De subsidiabele uitgaven van een inkomsten genererend project zijn hoger dan de investeringskosten na aftrek van de actuele waarde van de netto inkomsten.	100% van het verschil.	Verordening 1303/2013, artikel 61, lid 2

² Dat wil zeggen dat als in een project aan meerdere instanties steun wordt verleend en de steun aan één van die instanties ongeoorloofd is, de correctie is: de totale subsidiabele kosten behorend bij c.q. ten behoeve van die ene instantie.

³ De hoogte van het correctiepercentage is afhankelijk van redelijkheid & billijkheid, verwijtbaarheid en proportionaliteit.

Rubr.	Code	Omschrijvingen	Correctiepercentage of bedrag	Bron
	3-A6	Het project voldoet niet aan de instandhoudingsverplichting.	20% - 100%, afhankelijk van de omvang en aard van de wijziging. Vervolgens naar rato van het aantal jaren ⁴ .	Verordening 1303/2013, artikel 71
	3-A7	De subsidiabele kosten zijn niet goed berekend.	100% van het foutief berekende bedrag.	Verordening 1303/2013
	3-A8	Er is door de begunstigde niet voldaan aan de voorwaarden voor gelijke kansen.		Verordening 1303/2013, artikel 7
		a. De begunstigde heeft structureel niet voldaan aan de voorwaarden voor gelijke kansen.	5% van de subsidiabele kosten van het project.	
		b. In alle andere (incidentele) gevallen.	Nader te bepalen ⁵ .	

B De uitgaven zijn (mogelijk deels) niet conform Europese en nationale aanbestedingsregels				
(*)	3-B1	De opdracht is niet gepubliceerd Hieronder valt ook het onrechtmatig gebruik van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging (directe gunning).	100% van de opdracht indien de opdracht niet is gepubliceerd volgens de juiste procedures en ook niet op andere wijze openbaar is gemaakt. 25% van de opdracht indien de opdracht niet is gepubliceerd volgens de juiste procedures, maar wel op een dusdanige wijze openbaar is gemaakt dat gegadigden in andere lidstaten tijdig hebben/hadden kunnen reageren ⁶ .	Bronnen bevinding 3-B1 tot en met 3-B24: • Guidelines for determining financial corrections to be made to expenditure

⁴ Dat wil zeggen, dat indien de instandhoudingsplicht een periode van 5 jaren na betaling van het eindbedrag aan de eindbegunstigde betreft en die verplichting na 3 jaar is geschonden, dan betreft correctie 2/5de deel.

⁵ De hoogte van het correctiepercentage is afhankelijk van redelijkheid & billijkheid, verwijtbaarheid en proportionaliteit.

⁶ De opdracht is dusdanig openbaar gemaakt dat een in een andere lidstaat gevestigde onderneming toegang krijgt tot de relevante informatie over de opdracht voordat deze wordt gegund, zodat zij desgewenst haar belangstelling voor die opdracht kan tonen. Dit is het geval wanneer (i) de opdracht nationaal is gepubliceerd volgens nationale regelgeving en/of (ii) de basisnormen voor het plaatsen van opdrachten – cf sectie 2.1 van interpretatieve mededeling 006/C179/02 - zijn nageleefd

	a. Nationale openbare opdracht is gegund zonder te zijn gepubliceerd op TenderNed.	25% van de opdracht indien er 1 offerte is opgevraagd, 10% bij 2 offertes en 5% bij 3 of meer offertes.	financed by the for non-compliance with the applicable rules on public procurement, C(2019) 3452
	b. Bij meervoudig onderhandse opdracht zijn te weinig (minder dan drie) offertes opgevraagd.	10% bij 2 te weinig en 5% bij 1 te weinig.	De arresten van het Europese Hof van Justitie ter zake
(*)	3-B2 Kunstmatige splitsing van de opdracht en daardoor niet gepubliceerd. Dit geldt ook voor opdrachten onder de Europese drempel, waar door kunstmatige splitsing overschrijding van nationale drempels voor openbaar aanbesteden is vermeden. <i>Arresten: C-574/10 Commissie/Duitsland T-358/08 Spanje/Commissie T-384/10 Spanje/Commissie</i>	100% van de opdracht indien de opdracht door kunstmatige splitsing niet is gepubliceerd volgens de juiste procedures én ook niet op andere wijze openbaar is gemaakt. 25% van de opdracht indien sprake is van kunstmatige splitsing, maar de opdracht wel op een dusdanige wijze openbaar is gemaakt dat gegadigden tijdig hebben/hadden kunnen reageren. 5% van de opdracht.	<ul style="list-style-type: none"> De arresten van het Europese Hof van Justitie ter zake
	3-B3 De aanbestedende dienst kan onvoldoende onderbouwen waarom de opdracht niet is gegund in de vorm van afzonderlijke percelen.		
	3-B4 Niet-naleving van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen en/of voor ontvangst van verzoeken tot deelname. De geboden termijn was korter dan de minimaal toegestane ⁷ . Of Het niet verlengen van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen, wanneer aanzienlijke wijzigingen in de aanbestedingsdocumenten zijn doorgevoerd.	100% van de opdracht indien de geboden termijn $\geq$ 85% korter is dan de eigenlijke termijn of $\leq$ 5 dagen is. 25% van de opdracht indien de geboden termijn $\geq$ 50% (maar minder dan 85%) korter is dan de eigenlijke termijn 10% van de opdracht indien de termijn $\geq$ 30% (maar minder dan 50%) korter is of indien de termijnen niet zijn verlengd bij significante wijziging van de documenten. 5% indien de verkorting van de termijn $<$ 30%.	

⁷ Deze termijnen zijn van toepassing voor de openbare en niet openbare procedure en de mededingingsprocedure met onderhandeling

3-B5	<p>Onvoldoende tijd voor potentiële inschrijvers/gedagdigden om aanbestedingsstukken te verkrijgen. De geboden tijd was korter dan de termijn zoals aangegeven in de aanbestedingsdocumenten.</p> <p>Of</p> <p>Er waren beperkingen voor potentiële inschrijvers/gedagdigden om de aanbestedingsdocumenten te verkrijgen.</p>	<p>25% van de opdracht indien de geboden tijd ≤ 5 dagen is of wanneer helemaal geen rechtstreekse, volledige en kosteloze toegang tot de aanbestedingsdocumenten is verstrekt⁸.</p> <p>10% wanneer de geboden termijn ≤50% is van de eigenlijke inschrijftermijn.</p> <p>5% indien de geboden termijn tussen de 50 en 80% van de eigenlijke inschrijftermijn bedroeg.</p>	
3-B6	<p>De verlenging van termijnen voor inschrijving en/of voor ontvangst van verzoeken tot deelname is niet (correct) gepubliceerd.</p> <p>Of</p> <p>Er heeft geen verlenging van termijnen voor inschrijving en/of voor ontvangst van verzoeken tot deelname plaatsgevonden.</p>	<p>10% van de opdracht indien de oorspronkelijke termijnen cf. de van toepassing zijnde regels waren, maar de verlenging niet volgens de juiste procedures is gepubliceerd én ook niet op andere wijze openbaar is gemaakt; Of indien de termijnen niet zijn verlengd wanneer potentiële inschrijver tijdig aanvullende informatie heeft opgevraagd en deze niet minimaal 6 dagen (4 dagen bij versnelde procedures) voor het aflopen van de inschrijftermijn is verstrekt</p> <p>5% van de opdracht indien de oorspronkelijke termijnen cf. de van toepassing zijnde regels waren, maar de verlenging niet is gepubliceerd volgens de juiste procedures, maar wel op andere wijze openbaar is gemaakt.</p>	

⁸ Dit wordt gezien als serieuze fout, behalve in gevallen waar aan de voorwaarden van paragraaf 2 en 3 van artikel 53 lid 1 van 2014/24/EU wordt voldaan. Dan wordt geen correctie toegepast

3-B7	Er is ten onrechte gebruik gemaakt van de mededingingsprocedure met onderhandeling of concurrentiegerichte dialoog, omdat het geen geval betreft als bedoeld in de richtlijnen 2014/23/EU, 2014/24/EU of 2014/25/EU.	25% van de opdracht indien ten onrechte gebruik is gemaakt van deze procedure. 10% van de opdracht indien volledige transparantie is verzorgd (inclusief een motivatie voor het gebruik van de procedure in de stukken), er geen beperkingen zijn gesteld aan het aantal inschrijvers bij eerste inschrijving en gelijke behandeling van de inschrijvers tijdens de onderhandelingen was gewaarborgd.	
3-B8	Onjuiste toepassing van elektronische- en samengestelde aanbestedingsprocedures, zoals een raamovereenkomst, dynamisch aankoopstelsel, elektronische veiling en centrale inkoop.	25% van de opdracht indien de onjuiste toepassing ertoe heeft geleid dat de opdracht is gegund aan een andere partij dan wanneer de procedure was gevolgd ⁹ . 10% van de opdracht indien de procedure niet is gevolgd en dit heeft mogelijk een ontmoedigend effect gehad op potentiële inschrijvers.	
3-B9	In de aankondiging waren niet alle selectie- en/of gunningscriteria (incl. de weging), of niet alle contractvoorwaarden of niet alle technische specificaties opgenomen. Of De gunningscriteria (incl. de weging) zijn onvoldoende beschreven. Of Verduidelijkingen of aanvullende informatie is niet verstrekt/gepubliceerd.	25% van de opdracht indien de selectie- en/of gunningscriteria (inclusief weging) niet waren vermeld in de aankondiging of het bestek. 10% van de opdracht indien: - de contractvoorwaarden of technische specificaties niet waren vermeld in de aankondiging of het bestek; - de gunningscriteria (incl. weging) waren onvoldoende beschreven in de aankondiging/bestek, waardoor de mededinging is beperkt ¹⁰ ;	

⁹ Als de onjuiste toepassing van de regels bestaat uit het niet publiceren van de opdracht dan volgt de correctie op basis van 3-B1

¹⁰ Tenzij de gunningscriteria (incl. weging) op verzoek van gegadigden in voldoende mate zijn toegelicht vóór het verstrijken van de inschrijftermijn

		<p><i>Arresten: ECJ-07/2016 Dimarso ECJ-11/2010 COM vs Ierland ECJ-01/2008 Lianakis</i></p>	<p>- De verduidelijking/nadere informatie m.b.t. selectie- en gunningscriteria is niet gepubliceerd of niet aan alle inschrijvers verstrekt.</p>	
(*)	3-B10	<p>In de aankondiging of aanbestedingsstukken waren discriminerende uitsluitings-, selectie- en/of gunningscriteria opgenomen of discriminerende contractvoorwaarden of technische specificaties opgenomen, waardoor ondernemingen op basis van onterechte nationale, regionale of lokale voorkeuren ontmoedigd zijn om in te schrijven (bijv.: de verplichting om reeds een vestiging of vertegenwoordiging in het land of de regio te hebben en de eis om ervaring of apparatuur in het land of de regio te hebben).</p>	<p>25% van de opdracht indien potentiële inschrijvers mogelijk zijn ontmoedigd om in te schrijven. 10% van de opdracht indien minimale mededinging toch is gewaarborgd omdat meerdere inschrijvingen zijn geaccepteerd die aan de selectiecriteria voldeden.</p>	
	3-B11	<p>Selectiecriteria, gunningscriteria, contractvoorwaarden en/of uitsluitingsgronden zijn niet discriminerend in de zin van 3-B10, maar beperken toch de toegang voor potentiële inschrijvers.</p>	<p>25% van de opdracht wanneer - de geschiktheidseisen overduidelijk niet in verhouding staan tot de opdracht of - wanneer de uitsluitingsgronden, selectie-/gunningscriteria of contractvoorwaarden ertoe hebben geleid dat slechts één partij kon inschrijven en dit niet kan worden gerechtvaardigd o.b.v. het specifieke technische karakter van de opdracht. 10% van de opdracht indien toegang tot inschrijving wordt beperkt, bijvoorbeeld: - wanneer de geschiktheidseisen wel relevant zijn, maar niet in verhouding staan tot de opdracht of - wanneer bij de evaluatie van inschrijvers/gedagden selectiecriteria als gunningscriteria zijn gehanteerd, of - wanneer specifieke (handels)merken of standaarden vereist waren¹¹.</p>	

¹¹ Zonder dat vergelijkbare (handels)merken ook zijn toegestaan door vermelding van "or equivalent" ("of gelijkwaardig")

			5% van de opdracht indien beperkende criteria/voorwaarden/specificaties zijn gesteld, maar minimale mededinging toch gewaarborgd was, omdat meerdere inschrijvingen zijn geaccepteerd die aan de selectiecriteria voldeden.
	3-B12	De omschrijving in de aankondiging en/of het bestek was dermate gebrekkig dat de potentiële inschrijvers/gedagiden het voorwerp van de opdracht niet konden vaststellen ¹² , met mogelijk effect op beperking van de mededinging. <i>Arresten: C-340/02 COM/Frankrijk EU:C:2004:623 en C-299/08 COM/Frankrijk EU:C:2009:769 C-423/07 Commissie/Spanje</i>	10% van de opdracht.
	3-B13	Het bestek (bijv. de technische specificaties) stelt beperkingen aan het gebruik van onderaannemers voor een deel van de opdracht uitgedrukt als een percentage van de opdracht, zonder de geschiktheid van potentiële onderaannemers te beoordelen en zonder de wezenlijke aard van de taken in kwestie te noemen. <i>Arresten: C-406/14, EU:C:2016:652 Wrocław – Miasto na prawach powiatu, paragraaf 34</i>	5% van de opdracht.
	3-B14	Selectiecriteria (of technische specificaties) zijn na de opening c.q. start van de aanbesteding - tijdens de selectiefase - aangepast of verkeerd toegepast, waardoor inschrijvers zijn geaccepteerd die niet zouden zijn geaccepteerd – of inschrijvers zijn afgewezen die niet zouden zijn afgewezen - als de gepubliceerde selectiecriteria zouden zijn gevolgd ¹³ .	25% van de opdracht.
	3-B15	Bij de beoordeling van inschrijvingen zijn andere gunningscriteria gehanteerd dan in de aankondiging of het bestek. Of	25% van de opdrachtdien het afwijken van de gepubliceerde gunningscriteria een discriminerend effect heeft gehad (op basis van onterechte nationale, regionale of lokale voorkeuren).

¹² Tenzij (i) onderhandeling of de verordening is toegestaan f (ii) het onderwerp van de opdracht is verduidelijkt na publicatie en is gepubliceerd op Tendered

¹³ Tenzij duidelijk kan worden aangetoond dat de afgewezen inschrijver sowieso de aanbesteding niet kon winnen en dat daarmee de financiële impact nihil was

		Bij de beoordeling van inschrijvingen zijn aanvullende, niet gepubliceerde gunningscriteria gehanteerd. <i>Arresten: C-532/06 Lianikis, EU:C:2008:40 paragraaf 43-44 en C/15, TNS Dimarso, paragraaf 25-36</i>	10% van de opdracht indien geen sprake was van een discriminerend effect.	
3-B16		Gebrek aan transparantie over de beoordeling. De audit trail biedt onvoldoende onderbouwing voor de gunning van de opdracht.	100% van de opdracht indien toegang tot de gunningsdocumenten wordt geweigerd 25% van de opdracht indien het gunningsproces onvoldoende is vastgelegd om de juiste toepassing ervan te kunnen vaststellen.	
3-B17		Onderhandeling tijdens de beoordelingsfase: De aanbestedende dienst heeft toegestaan dat een inschrijver/gedagigde zijn offerte mocht aanpassen ¹⁴ , waardoor het contract aan deze partij is gegund. Of Bij de openbare of niet-openbare procedure vonden tijdens de beoordeling onderhandelingen plaats met een of meer inschrijvers/gedagigden, waardoor de oorspronkelijke voorwaarden, zoals vastgelegd in de aankondiging of het bestek substantieel zijn veranderd. Of Bij concessieopdrachten heeft de aanbestedende dienst toegestaan dat een inschrijver/gedagigde tijdens onderhandelingen het onderwerp, de gunningscriteria en de minimale vereisten mocht aanpassen, waardoor de opdracht aan deze partij is gegund.	25% van de opdracht.	

¹⁴ Tenzij de Verordening toelaat dat gegadigden hun inschrijving bij onderhandelingsprocedures en concurrentiegerichte dialoog aanvullen of toelichten

		<p><i>Arresten: C-324/14 Partner Apelski Dariusz, Eu:C:2016:2014 paragraaf 69 en C-27/15 Pippo Pizzo EU:C:2016:404 en gevoegde arresten C-21/03 en C-34/03 Fabricom EU:C:2005:127</i></p>	
3-B18	De betrokkenheid van een inschrijver/gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft geleid tot vervalsing van de mededinging of een schending van de beginselen van non-discriminatie en transparantie.	25% van de opdracht.	
3-B19	<i>gevoegde arresten: C-21/03 en C-34/03 Fabricom EU:C:2005:127</i> In het kader van een mededingingsprocedure met onderhandeling zijn de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht substantieel gewijzigd, waardoor een nieuwe opdracht had moeten worden gepubliceerd ¹⁵ .	25% van de opdracht.	
3-B20	Afwijzing van, gezien de opdracht, abnormaal lage inschrijver(s) zonder dat de aanbestedende dienst schriftelijk om uitleg heeft gevraagd over de door hem noodzakelijk geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de desbetreffende offerte(s) of indien de aanbestedende dienst niet kan aantonen dat zij de reactie van de betreffende inschrijver(s) op de gevraagde uitleg heeft beoordeeld.	25% van de opdracht.	
(*)	<i>gevoegde arresten: C-285/99 Lombardini en C286/99 Mantovani EU:C:2001:610 paragraaf 78-86 en arrest T-402/06 Spanje/COM EU:T:2013:445 paragraaf 91</i> Er is sprake van een belangenconflict dat invloed heeft gehad op de uitkomst van de aanbestedingsprocedure (de opdracht is gegund aan de inschrijver in kwestie).	100% van de opdracht.	
3-B22	<i>Arresten: C-538/13 eVigilo EU:C:2015:166 paragraaf 31-47</i> Door een rechter, mededingingsautoriteit of andere daartoe bevoegde instantie, is vastgesteld dat sprake is geweest van prijsafspraken/manipulatie van de aanbestedingsprocedure (Bid-rigging) ¹⁶ .	100% van de opdracht indien een persoon binnen de aanbestedende dienst of het beheer- en controlesysteem de samenwerkende inschrijvers heeft	

¹⁵ Cf artikel 29(3) van 2014/24/EU mag bij deze procedure niet worden onderhandeld over minimumeisen en gunningscriteria.

¹⁶ Er wordt geen correctie toegepast wanneer de samenwerkende inschrijvers geen hulp hebben gehad van personen binnen de aanbestedende dienst of het beheer- en controlesysteem en geen van de betreffende inschrijvers heeft de opdracht gekregen.

			<p>geholpen bij het binnenhalen van de opdracht.</p> <p>25% van de opdracht, wanneer alleen samenwerkende ondernemingen deel hebben genomen aan de aanbestedingsprocedure.</p> <p>10% van de opdracht indien de samenwerkende ondernemingen zonder hulp van persoon binnen de aanbestedende dienst of het beheer- en controlesysteem hebben gehandeld en een van deze ondernemingen de opdracht heeft binnengehaald.</p> <p>25% van de waarde van de opdracht plus eventuele extra waarde van de opdracht a.g.v. deze wijziging.</p>	
3-B23		<p>Wezenlijke wijziging van bestanddelen van de opdracht, zoals vastgelegd in de aankondiging of het bestek.</p> <p>1) De opdracht is gewijzigd (inclusief vermindering van de scope) en er is ten onrechte geen nieuwe aanbestedingsprocedure gestart, m.a.w. de wijziging valt niet onder artikel 72 (1) van 2014/24/EU.</p> <p>N.B. Er is geen sprake van een onregelmatigheid met een financiële correctie wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de waarde van de wijziging onder de Europese aanbestedingsdrempel ligt, - de waarde van de wijziging minder is dan 10% van de oorspronkelijke opdrachtwaarde voor diensten en leveringen en minder dan 15% van de oorspronkelijke waarde voor werken, en de aard van de opdracht/ raamovereenkomst niet wijzigt. <p>2) Er sprake van een substantiële wijziging van bestanddelen van de opdracht (zoals de prijs, de aard van de werkzaamheden, de uitvoeringstermijn, de betalingsvoorwaarden en de gebruikte materialen) wanneer de aard van de opdracht door de betreffende wijziging materieel verschilt van de</p>		

		<p>oorspronkelijke opdracht of raamovereenkomst. De verandering is in elk geval substantieel, wanneer het een wijziging cf artikel 72 (4) betreft, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de wijziging voorziet in voorwaarden die, als zij deel van de aanvankelijke aanbestedingsprocedure hadden uitgemaakt, de toelating van andere dan de aanvankelijk geselecteerde gegadigden en de gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk zouden hebben gemaakt dan wel bijkomende deelnemers aan de aanbestedingsprocedure zouden hebben aangetrokken; - de wijziging verandert het economische evenwicht van de opdracht of de raamovereenkomst ten gunste van de opdrachtnemer op een wijze die niet is voorzien in de oorspronkelijke opdracht of raamovereenkomst; - de wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de opdracht of raamovereenkomst; - een nieuwe aannemer in de plaats is gekomen van de aannemer aan wie de aanbestedende dienst de opdracht aanvankelijk had gegund in andere dan de in lid 1, onder d), genoemde gevallen. <p><i>Arresten: C-496/99P Succhi di Frutta EU:C:2004:236 paragraaf 116 en 118</i> <i>C-454/06 Presstext EU:C:2008:351</i> <i>C-340/02 COM/Frankrijk EU:C:2004:623</i> <i>C-91/08 Wall AG EU:C:2010:182</i></p>		
		<p>Wanneer de substantiële wijziging van de opdracht bestaat uit een prijsstijging die meer dan 50% van de oorspronkelijk gegunde opdrachtwaarde bedraagt.</p>	<p>25% van de oorspronkelijke opdrachtwaarde. Vermeerderd met 100% van de aan de wijziging gerelateerde prijsstijging.</p>	
3-B24		<p>Indien de onregelmatigheid slechts van formele aard is, zonder (mogelijke) financiële gevolgen.</p>	<p>0%.</p>	

De uitgaven zijn niet conform de Europese subsidiabiliteitsregels			
C	3-C1	De uitgaven van projecten / stortingen in fondsen zijn buiten de programmaperiode gemaakt en / of betaald.	100% van de kosten. Verordening 1303/2013, Artikel 41, artikel 65, lid 2 en art 67 lid 1.
	3-C2	De uitgaven betreffen (debet)rente.	100% van de kosten. Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 3, onder a
	3-C3	De gedeclareerde grondkosten overschrijden de 10% van de totale voor steun in aanmerking komende uitgaven.	100% van de overschrijding. Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 3, onder b
	3-C4	De uitgaven betreffen terugvorderbare BTW, zoals terugvorderbaar vanuit het BTW compensatiefonds.	100% van de kosten. Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 3, onder c
	3-C5	Er is niet voldaan aan de publiciteitsvoorwaarden door de begunstigde.	Verordening 1303/2013, artikel 115, lid 3
		a. De begunstigde heeft de permanente plaquette niet zichtbaar aangebracht c.q. de permanente plaquette voldoet niet aan de daaraan gestelde eisen.	Verordening 1303/2013, bijlage XII, paragraaf 2.2, onder 5 Verordening 821/2014, artikel 3, 4 en 5
		b. De begunstigde heeft tijdens de uitvoering van het project het bord niet opgesteld c.q. het bord voldoet niet aan de daaraan gestelde eisen.	Verordening 1303/2013, bijlage XII, paragraaf 2.2, onder 4 en 5 Verordening 821/2014, artikel 3, 4 en 5
		c. De begunstigde heeft deelnemers (zijnde natuurlijke personen) aan een concrete actie niet op de hoogte gesteld van medefinanciering vanuit EFRO.	Verordening 1303/2013, bijlage XII, paragraaf 2.2, onder 3 Verordening 821/2014, artikel 3, 4 en 5
		d. De begunstigde heeft tijdens de uitvoering van het project niet voldaan aan het bepaalde inzake de website en/of de affiche niet op een voor het publiek goed zichtbare plek opgehangen.	Verordening 1303/2013, bijlage XII, paragraaf 2.2, onder 2 Verordening 821/2014, artikel 3, 4 en 5
	3-C6	De gedeclareerde uitgaven stemmen niet overeen met de boekhoudkundige bewijsstukken en gegevens van de begunstigde.	Verordening 480/2014, artikel 27, lid 2, onder b
	3-C7	De gedeclareerde uitgaven zijn niet, of niet volledig toereikend in overeenstemming met het principe van "Sound Financial Management", zijnde dat voldaan dient te worden aan de principes	Verordening 1046/2018 (Financieel Reglement), artikel 33.

	van economie (binnen een toepasselijke tijd, passende hoeveelheid en kwaliteit tegen de beste prijs (dus niet te laat, te veel, verkeerde kwaliteit en/of te duur)), efficiency (een goede prijs-prestatieverhouding) en effectiviteit (gericht op de specifieke doelen van het project en de beoogde resultaten).		
3-C8	De aan bijdrage in natura toegekende waarde is hoger dan de marktwaarde.	100% over het verschil.	Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 1 onder b
3-C9	Een bewijsstuk van een onafhankelijke beoordeling en verificatie m.b.t. de bijdrage in natura ontbreekt. Indien sprake is van grond of onroerend goed, dan moet de waarde daarvan worden gecertificeerd door een onafhankelijke gekwalificeerde deskundige of een hiertoe gemachtigde officiële instantie.	100% van de uitgaven	Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 1 onder c
3-C10	De aan de concrete actie betaalde overheidssteun die bijdrage in natura omvat, is aan het einde van de concrete actie hoger dan de totale subsidiabele uitgaven, exclusief bijdrage in natura.	100% over het verschil.	Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 1 onder a.
3-C11	Er is overheidssubsidie verleend voor de aanschaf van de afgeschreven activa.	100% van de uitgaven.	Verordening 1303/2013, artikel 69, lid 2 onder d.
3-C12	Er zijn meer uren gedeclareerd voor een medewerker binnen de ESI fondsen, in één kalenderjaar (vanaf 2019), dan het aantal uren waarop het uurtarief is gebaseerd.	100% van de te veel gedeclareerde uitgaven.	Verordening 1303/2013, artikel 68, bis, lid 1, onder 2.

D De uitgaven zijn niet conform de nationale regels			
3-D1	Het project is niet uitgevoerd conform het projectplan op basis waarvan subsidie is verstrekt.	Objectief in geld uit te drukken afwijking.	Artikel 5.2.9 van de REES
3-D2	Het project is niet tijdig afgerond en er is geen schriftelijke ontheffing aangevraagd.	100% over het te laat gemaakte en/of betaalde deel.	Artikel 5.2.9 van de REES
3-D3	Er is sprake van niet-subsidiabele kosten:	100% van het niet subsidiabele deel.	Artikel 1.15 van de REES
	a. administratieve en financiële sancties en boetes;		
	b. winstposlagen binnen een groep of samenwerkingsverband;		
	c. fooien en geschenken;		
	d. representatiekosten en -vergoedingen;		
	e. kosten van personeelsactiviteiten;		
	f. kosten van overboekingen en annuleringen;		
	g. gratificaties en bonussen;		
	h. kosten van outplacementtraject.		
3-D4	De kosten zijn niet direct verbonden met de uitvoering van het project.	100% van de kosten.	Artikel 1.3 van de REES
3-D5	Urenstaten zijn niet in functiescheiding getekend en/of tijdigheid van ondertekening is niet vast te stellen		
	a. Autorisatie medewerker ontbreekt	5% van de betreffende kosten.	Art. 1.4 van de REES (toelichting)
	b. Autorisatie leidinggevende ontbreekt	5% van de betreffende kosten.	
	c. Tijdigheid onjuist of niet vast te stellen	5% van de betreffende kosten.	
3-D6	De subsidiabele uitgaven zijn niet of onvoldoende onderbouwd met bewijsstukken:		
	a. Factuur ontbreekt of onvoldoende specifiek om project-gerelateerdheid aan te tonen.	Maximaal 100% van de betreffende kosten.	
	b. Prestatie niet of onvoldoende aangetoond.	Maximaal 100% van de betreffende kosten.	
	c. Betaling niet of onvoldoende aangetoond.	Maximaal 100% van de betreffende kosten.	
3-D7	De kosten voor het IKS zijn niet juist berekend.		
	a. Het aantal gedeclareerde uren is onjuist.	100% van de foutief berekende kosten / de fout.	Art. 1.4, lid 1, sub 3 van de REES.
	b. Het IKS tarief is niet juist gehanteerd.	100% van de foutief berekende kosten / de fout.	Art. 1.4, lid 1, sub 3, van de REES.

3-D8	De loonkosten en / of de vaste percentages zijn niet goed berekend.	100% van de foutief berekende kosten / de fout.	Art. 1.4, lid 1, van de REES.
3-D9	De forfaitaire opslag van 40% over de loonkosten is niet goed berekend.	100% van de foutief berekende kosten / de fout.	Art. 1.4, lid 1, b, van de REES.
3-D10	Het werkgeversdocument voor personen die een vast percentage van de tijd per maand aan een project werken, is niet correct: a. Het tarief is niet juist berekend. b. Het document is niet volledig.		
3-D11	De forfaitaire opslag van 20% over de bijdragen in natura, de afschrijvingskosten en de overige kosten, is niet goed berekend.	100% van de foutief berekende kosten / de fout. Maximaal 100% van de betreffende kosten.	Art. 1.4, lid 1, c, van de REES. Art. 1.4a, van de REES.

E	De uitgaven zijn niet conform de regels vanuit de specifieke OP's/beleidsregels/uitvoeringsregelingen/beschikkingen		
3-E1	De uitgaven voldoen niet aan de gestelde eisen in de Subsidieregeling / Beleidsregel of de beschikking tot subsidieverlening.	100% van de betreffende kosten	Afhankelijk van de betreffende beleidsregel(s) / uitvoeringsregeling(en) / beschikkingen.
3-E2	De uitgaven zijn buiten de in de Subsidieregeling / Beleidsregel of de beschikking tot subsidieverlening gestelde subsidiabele periode gemaakt of betaald.	100% van de betreffende kosten	Afhankelijk van de betreffende beleidsregel(s) / uitvoeringsregeling(en) / beschikkingen.

